

Route naar je toekomst, goed op weg naar school en werk

Ondersteuningsprogramma VSV in de regio Arnhem voor de periode 2021-2024

In opdracht van het bestuur VSV regio Arnhem
Contactpersoon J. Gipmans (contactschool Rijn IJssel)
Contactpersoon N. Zwiers (rnc-coördinator regio Arnhem)
2 juli 2020

PREAMBULE CORONA

Bij het opstellen van de aanvraag voor het nieuwe regionaal programma ter voorkoming van VSV was Corona nog ver weg. Inmiddels zijn we door het virus ingehaald en moeten we rekening houden met (blijvende en/of langdurige) effecten hiervan op onze samenleving.

We zagen dat Corona heeft geleid tot directe maatregelen, zoals de sluiting van onderwijs, horeca en sportgelegenheden en het stilleggen van alle (culturele) evenementen, groot en klein, en de oproep om vooral thuis te blijven. Inmiddels wordt er voorzichtig een begin gemaakt met een exit-strategie, maar blijft alertheid geboden en ligt het niet voor de hand dat alles weer wordt zoals het ooit was.

Voor het regionaal programma willen we daarom een zekere mate van voorbehoud en flexibiliteit inbouwen, om beter te kunnen inspelen op wat van ons gevraagd wordt. Dat betekent dat wij regelmatig vinger aan de pols zullen houden (doen we nog de goede dingen op een goede manier?). We plannen meer evaluaties in gedurende de programmaperiode en houden de focus op de eerste twee jaar. Van belang daarbij zijn de vragen die oprijzen over de volgende thema's, alle gekoppeld aan het vraagstuk voorkomen voortijdig schoolverlaten:

- 1.** Welke effecten kunnen we verwachten voor onze jongeren in een kwetsbare positie?
Heeft iedereen zijn/haar schooljaar goed kunnen afronden en de draad na de zomervakantie weer kunnen oppakken? Deze zorg geldt in versterkte mate voor de jongeren van de ISK. Het zal een extra aandachtspunt zijn waar we, onderwijs en gemeenten, nu en de periode na de vakantie alert op moeten zijn en waar nodig extra op inzetten.
- 2.** Wat betekent de kanteling van de arbeidsmarkt en hoe verhoudt zich dat tot de arbeidsmarkt-relevantie van opleidingen die jongeren nu volgen? We zien directe negatieve effecten op horeca, toerisme, sport en cultuur. Dat werkt nu al door in het aanbod van stages en leerwerkplekken. We zien hoe onderwijs en kinderopvang weer opgestart worden, maar in aangepaste vormen. Kansrijk zijn nu logistiek en ict, maar de structurele effecten zijn nog onduidelijk.
En we weten nog niet precies wat die “anderhalve meter maatregel” met de samenleving gaat doen. Feit is dat het er voor de korte termijn meteen al anders uitziet.
Welke effecten heeft de economische recessie op onze jongeren (en daarmee het aantal vsv'ers) als het aantal BBL-plekken terugloopt en de diversiteit in het aanbod verschaalt? Dat doet iets met het afronden van opleidingen en diplomering, motivatie en studiekeuzes van jongeren. Ook hier zullen we alert moeten zijn op voortijdig afbreken van opleidingen. Waar eerst de groenpluk nog genoemd werd als onderdeel van het vsv-probleem, lijkt het nu voor de hand te liggen dat we jongeren nog beter moeten begeleiden in het maken van kansrijke keuzes zoals het behalen van een startkwalificatie of een overstap van BBL naar BOL. Dat legt ook een vraag neer bij onderwijs: is het mogelijk om flexibeler onderwijs te organiseren, om extra inzet op overstappers en switchers in te zetten? Hoe motiveer je de BBL-doelgroep voor BOL?

3. Wat betekent het korte termijneffect wat betreft 'impulsaanmeldingen' voor de langere termijn? We zie nu al een stijging in het aantal aanmeldingen voor opleidingen in de Zorg. De Zorg is, terecht, in een positief daglicht komen staan en dat is blijkbaar van directe invloed op het keuzegedrag van jongeren. Dat is mooi en tegelijkertijd riskant, met mogelijke effecten op het aantal uitvallers. Enerzijds is daar het economische vraagstuk: we hebben in het verleden in de kinderopvang ook al eens een beweging gezien dat vraag en aanbod binnen een paar jaar zo fluctueerde dat nog voordat de studenten hun "kansrijke" opleiding hadden afgerond, de wereld = arbeidsmarkt, er totaal anders uitzag. De spin-off van Corona en het wel/niet vinden van een vaccin, testcapaciteit, anderhalve meter samenleving etc. kan betekenen dat ook hier vraag en aanbod binnen een paar jaar volledig uit elkaar lopen. Anderzijds kan het persoonlijke aspect van een dergelijke wellicht wat minder afgewogen keuze na verloop van tijd ook leiden tot uitval bij jongeren, omdat motivatie en perspectief niet meer met de oorspronkelijke ideeën in het gareel lopen. Het is noodzakelijk om gezamenlijk te blijven monitoren waar de kansen liggen, en dat niet alleen voor de korte termijn. Een nauwe samenwerking met werkgevers en organisaties als WSP en SBB is hierbij onmisbaar.

Kortom; binnen het nieuwe VSV programma willen we extra alert zijn op de invloed van dit soort zaken op uitval en switchgedrag van studenten en binnen de mogelijkheden van het programma onze energie (menskracht en middelen) daarover verdelen. Onze focus van twee jaar scherpener we extra aan door na het eerste jaar van de nieuwe programmaperiode (2020-2021) een evaluatie in te lassen. We nemen de vrijheid om waar nodig interventies te plegen en/of het VSV programma tussentijds bij te stellen, om zo al doende van onze ervaringen te leren en deze kennis in te zetten, in de verwachting dat we door een flexibelere insteek beter de jongeren van dienst kunnen zijn bij het tegengaan van voortijdige uitval in deze tijd vol bijzonderheden en onzekerheden.

Ten aanzien van de door OCW gewenste streefcijfers hebben we geprobeerd om een realistisch ondersteuningsprogramma neer te zetten, dat recht doet aan wat de jongeren nodig hebben en passend is in onze regio. We proberen dan ook vooral te kijken naar de vragen en niet zozeer naar de cijfers. We hebben streefcijfers benoemd voor 2021, met bovenstaande in ons achterhoofd. De aanvankelijke ambitie om in tijden van economische groei (veel) meer jongeren aan betaalde banen te helpen dreigt in ieder geval achterhaald te worden. Het accent zal sterk liggen op doen wat nodig is voor de jongeren die juist nu in de knel komen. Doen wat nodig is, vanuit de visie dat elke jongere het verdient om kansrijk op te groeien in een ondersteunende netwerkomgeving. Dat vereist een goed samenwerkende regio met een sterk pakket aan ondersteuningsmogelijkheden. Samen voor elkaar. Dat is de uitdaging voor de komende tijd.

Leeswijzer:

In hoofdstuk 1 treft u het kader van dit programma aan: de achtergronden, de cijfers en vooral ook het WAT. Wilt u meer weten over de inhoud van de programmalijnen: dan kunt u naar hoofdstuk 2: daarin wordt het HOE beschreven.

De begroting voor de periode 2021-2024 is opgenomen in het subsidie-aanvraagformulier.

1. WAT GAAN WE DOEN?

Opdracht vanuit het rijk

Het hoofddoel van deze ministeriële regeling is om ervoor te zorgen dat elke jongere op school zit of aan het werk is en zonodig een aansluitend ondersteuningsaanbod ontvangt, zoals beschreven in de algemene toelichting. Dat sluit ook aan bij het doel van de Wet regionale samenwerking vsv waarmee wordt beoogd dat alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder startkwalificatie optimaal worden ondersteund in het vinden van een passende plek dankzij een sluitend regionaal netwerk van partijen uit onderwijs, gemeenten, zorg en arbeid. Met deze opdracht in het achterhoofd heeft de regio Arnhem (onderwijs en gemeenten) voor de periode 2021-2024 onderstaand programma opgesteld.

Hoofdlijnen programma VSV

Overstap	Begeleiding bij of ondersteuning van de overgang van jongeren van onderwijs-onderwijs, onderwijs-arbeid en jongeren zonder school naar onderwijs of arbeid.
Overbelasten	Begeleiding bij of ondersteuning van jongeren met multi-problematiek in het mbo ter voorkoming van uitval.
Verzuim	Begeleiding bij of ondersteuning van het voorkomen van (dreiging) onderbreking schoolloopbaan. Specifiek voor V(S)O, verzuim 18+.

Kader regionaal programma voor de regio Arnhem

De vsv-cijfers in schooljaar 2018-2019 laten in onze regio voor het eerst sinds een paar jaar weer een daling zien. De landelijke trend is licht stijgend. Groenpluk, veel studieswitchers en toenemende multiproblematiek werden gezien als mogelijke oorzaken hiervoor, zaken die ook in onze regio herkend worden. Nu is er echter een heel nieuwe situatie ontstaan: door de Covid-19 crisis is het nog onduidelijk welke korte en lange termijneffecten dit zal hebben, maar ongetwijfeld zal de verslechterde economische situatie doorwerken op de kansen voor de jongeren. Dat betekent dat de inzet van het regionaal programma onverminderd van belang blijft. De landelijke ambitie is maximaal 20.000 vsv'ers in 2024. Het uitgangspunt van het nieuwe programma is dat iedere jongere op school zit, een baan heeft of een traject van leren en werken volgt. Waar nodig in combinatie met een ondersteuningsaanbod.

Het behalen van minimaal een startkwalificatie staat nog steeds voorop, omdat een startkwalificatie jongeren de beste kans biedt op een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd is ook zichtbaar dat het niet voor alle jongeren (direct) haalbaar is om een startkwalificatie te halen. Dan is het belangrijk dat jongeren begeleid worden naar een plek op de arbeidsmarkt. Het kan ook betekenen dat een passender aanbod dan louter onderwijs betekent dat een jongere formeel (tijdelijk) wel als vsv-er geteld wordt. Wij proberen hier steeds het belang van en voor de jongere voorop te zetten.

Onze regio: de uitdagingen

Voor onze regio hebben we in kaart gebracht wat onze belangrijkste uitdagingen zijn om jongeren goed op weg te helpen.

Vanuit de evaluaties van de oude programmalijnen, de gesprekken, de expertisebijeenkomst en de vsv-analyses zijn herkenbare zaken naar voren gekomen. Zo wordt nogmaals bevestigd dat alle overgangen (binnen onderwijs, maar ook van onderwijs naar arbeidsmarkt) een kwetsbare fase kunnen vormen. Bij een overstap wordt er vaak wel een stokje overgedragen aan de volgende partij, maar afstemming ontbreekt soms, de nazorg is lastig en wie regiehoudt roept ook veel vragen op. Iedereen juicht een warme overdracht toe, maar de meningen verschillen over wie wanneer aan zet is en waaruit een warme overdracht dan precies bestaat. En hoe organiseer je een warme overdracht? Ook zagen we dat de samenhang en samenwerking tussen de oude programmalijnen niet altijd vanzelfsprekend was en dat kennisdeling gewaardeerd wordt, maar nog onderbenut is. We hebben de neiging elkaar wel als ketenpartner te zien, maar beter zou netwerkpartner zijn: samen werken, niet alleen volgtijdelijk, maar ook gelijktijdig. In een netwerksamenwerking is idealiter ook sprake van informele en formele netwerken die elkaar aanvullen.

Dit alles overziend is het logisch om voor het nieuwe programma kritisch te kijken naar de vormgeving en invulling van de nieuwe periode, om de aandachtspunten van de afgelopen periode om te zetten in effectieve maatregelen, aanvullend op alles wat al binnen reguliere, wettelijke taken valt.

In dit programma willen we toe naar een hechtere structuur, gebaseerd op netwerksamenwerking, waarbinnen mensen niet alleen op de hoogte zijn van elkaars aanbod, maar dat ook (beter) benutten. Programma's die een antwoord geven op de vragen en uitdagingen rondom voortijdig schoolverlaten in onze regio in plaats van aanbodgericht werken. Geen losse programmalijnen of op zichzelf staande projecten, maar meer samenhang, afstemming en samenwerking en een duidelijk commitment van alle betrokkenen bij het hele programma. Dit wordt uitgewerkt in de programma-opdrachten en vormt een integraal onderdeel van de opdracht voor de coördinatoren van de programmalijnen.

De leidraad voor alle programma's vormen de vragen, de uitdagingen en de kansen die er in onze regio zijn om jongeren beter te kunnen begeleiden tijdens of na hun schoolloopbaan en de overstap naar arbeid en participatie in de maatschappij. Onze concrete doelstelling is daarbij dat er meer jongeren een startkwalificatie behalen en meer jongeren een baan hebben of in een traject van leren en werken zitten met waar nodig ondersteuning. Deze doelstelling wordt met percentages in de streefdoelen verhelderd.

We zijn ons bewust dat het regionaal programma geen panacee is, maar we hebben op basis van alle bevindingen drie uitgangspunten voor de komende periode geformuleerd, met de doelen die door OCW beschreven zijn in ons achterhoofd.

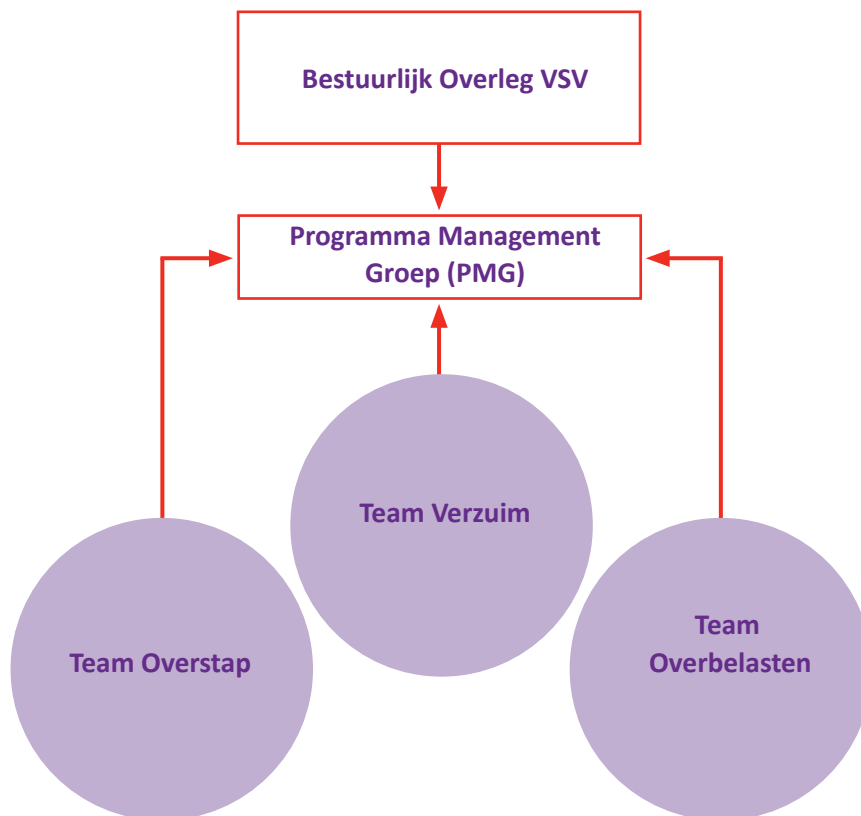
Onze pijlers/drie hoofdthema's:

Het regionaal programma beoogt antwoorden te geven op vragen omtrent:

- Overstap/overgang onderwijs-onderwijs en onderwijs-arbeid, maar ook vanuit thuiszitten terug naar school of naar werk (Team overstap)
- Complexe problematiek in het mbo ter preventie van uitval (Team overbelasten)
- (dreiging) onderbreking schoolloopbaan (Team verzuim)

ISK

Wij vragen in elk programmathema aparte aandacht voor de ISK-doelgroep. Dat wordt nader uitgewerkt in de opdracht die elk thema meekrijgt. Deze jongeren zijn als extra kwetsbaar aan te merken en hebben vaak ondersteuning nodig zowel bij aanvang als bij overgang naar ander onderwijs of naar werk. We proberen ook waar mogelijk aan te sluiten op de nieuwe verantwoordelijkheden ten aanzien van inburgering die in 2021 weer bij gemeenten belegd worden, zodat ook voor deze groep zoveel mogelijk sprake is van een sluitende, passende aanpak gericht op scholing en arbeid en vermindering en tegengaan van uitval.

Het bestuurlijk overleg bestaat uit een afvaardiging van vier wethouders onderwijs uit de regio en de onderwijsbesturen aangesloten bij de Lerende Regio Arnhem en omstreken. Het bestuurlijk overleg is opdrachtgever en komt minimaal twee keer per jaar samen om de voortgang van het programma te bespreken.

De Programmamanagementgroep (PMG) bestaat uit een vertegenwoordiging van de contactschool (Rijn IJssel), de contactgemeente (Arnhem, RMC-coördinator), het onderwijs (vo en mbo) en het ministerie van OCW (accountmanager mbo). De PMG bereidt de bestuurlijke overleggen voor, monitort de voortgang van de programmalijnen en komt zo'n 5 a 6 keer per jaar bij elkaar.

De drie onderdelen zijn in bovenstaand schema weergegeven. Voor de vraag van een jongere kan het best zijn dat er een beroep op meerdere lijnen gedaan wordt. Daarom is de netwerksamenwerking van belang. Ieder team heeft een coördinator die zorg draagt voor de onderlinge samenwerking, die de voortgang bewaakt en die afstemt met de Programma Management Groep (PMG).

Monitoring en evaluatie

Om de effecten te kunnen monitoren en waar nodig een programmalijn bij te stellen, ligt de focus voor de programmalijnen op twee jaar en zullen we halverwege de periode een evaluatie houden om met elkaar kritisch te kijken of we nog het goede doen op een goede manier. Wij verwachten hierin veel van de coördinatoren van elke programmalijn: zij krijgen een expliciete opdracht mee om behalve voor hun 'eigen' programma ook zorg te dragen voor de onderlinge samenhang, samenwerking en verbinding in het programma én daarbuiten. Zij maken hierbij gebruik van de PDCA cirkel. Kennisdeling- en daarmee borging of inbedding in reguliere werkwijzen- wordt ook een structureel onderdeel van de opdrachten. Voor de tussentijdse monitoring van de programma's wordt een eenduidig format ontwikkeld door de PMG. De monitoring wordt opgenomen in de opdracht aan de programma's en is vast agendapunt op de bijeenkomsten van PMG en bestuur.

Streefcijfers regionaal vsv programma en actualiteit/ directe effecten

De streefcijfers worden vormgegeven aan de hand van de oud- vsv cijfers. De oud- vsv'ers worden al vijf jaar gemonitord in onze regio. Deze data bieden houvast om realistische streefcijfers op te stellen. Naast de gegevens van de oud- vsv actie is het van belang om de meest recente ontwikkelingen in Nederland mee te nemen. Daarom kiezen wij nu voor een beperkte vooruitblik tot en met 2021. Er zijn nu al signalen dat jongeren thuis zitten zonder werk, omdat dit gestopt is vanwege de coronacrisis. Vanuit het WSP wordt momenteel gewerkt aan een overzicht van sectoren waar de banen opdrogen en waar nog wel werk in te vinden is. De mogelijke (langdurige) gevolgen die deze crisis zouden kunnen hebben voor de jongeren in onze regio:

- Het aantal jongeren met een betaalde baan neemt af en dus zitten meer jongeren zonder inkomsten thuis;
- Dit zou kunnen leiden tot een toename van het aantal jongeren dat weer terug wil naar school. Een deel hiervan zou dit ook kunnen doen vanwege studiefinanciering als een bron van inkomsten (mits zij daar nog recht op hebben). Een ander deel zou dit ook kunnen doen omdat zij vanuit de gemeente mogelijk de scholingsplicht opgelegd krijgen in augustus 2020 wanneer zij een beroep doen op een bijstandsuitkering;
- Er zal een aantal ZZP-ers zijn die de crisis met hun eigen bedrijf niet goed doorkomen. De kans is aannemelijk dat deze mensen zich ook weer melden op de arbeidsmarkt, wat er mogelijk voor kan zorgen dat er minder werk is voor onze doelgroep (verdringing).

Onze doelgroep bestaat uit jongeren in een kwetsbare positie. Deze jongeren staan vaak bij een economische crisis als eerste (weer) aan de kant wanneer het gaat om het vinden van een betaalde baan. Het lijkt verstandig om rekening te houden met grote (en langdurige) gevolgen voor onze doelgroep, met als mogelijke effecten een afname van het aantal jongeren met werk, een toename van jongeren die naar school gaan en een toename van jongeren met een uitkering.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben geleid tot het vaststellen van onderstaande streefcijfers voor onze regio in de periode tot en met 2021.

Verwachtingen uitstroom van de oud- vsv'-ers:

Resultaten	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Positieve uitstroom	37%	45%	40%	37%	41%	40%	42%
Geen dagbesteding	16%	20%	11%	13%	8%	13%	11%
Uitkering	1%	2%	1%	1%	6%	10%	10%
Geen uitstroom, geen contact	36%	27%	41%	43%	30%	30%	30%
Buiten de doelgroep	11%	7%	8%	7%	14%	7%	7%

Toelichting: Sinds 2015 monitort het RBL de jongeren die een jaar (of langer geleden) voortijdig hun opleiding hebben verlaten, de oud-vsv'ers. De jongeren worden gevolgd tot zij 23 zijn, een startkwalificatie hebben behaald of op een andere manier buiten de doelgroep vallen (bijvoorbeeld door verhuizing naar een andere regio). De vraag bij de monitoring is: waar zijn zij terecht zijn gekomen? Dit is onderverdeeld in positieve uitstroom (werk, opleiding of startkwalificatie behaald) en andere uitstroom. In de onderstaande tabel is de positieve uitstroom nader gespecificeerd:

De positieve uitstroom is per jaar als volgt onderverdeeld:

Resultaten	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
School	60%	45%	49%	37%	28%	55%	57%
Startkwalificatie	2%	0%	13%	5%	2%	2%	2%
Werk	38%	55%	38%	58%	70%	43%	41%

Onderbouwing

De positieve uitstroom is eigenlijk sinds de start van de oud-vsv actie al redelijk stabiel, waarbij alleen opvalt dat de invulling van deze positieve uitstroom verandert. Hierin zie je bijvoorbeeld de status van de arbeidsmarkt terug (in 2019 was er meer werk voor ongeschoold personeel dan in 2015 bijvoorbeeld). Dit zorgt ervoor dat er niet direct een reden is om de positieve uitstroom in 2020/2021 aan te passen aan de huidige ontwikkelingen. Het gaat dan alleen om het aanpassen van de onderverdeling van de positieve uitstroom. Het is dan dus logisch om te denken dat in 2020/2021 de groep die terug naar school gaat groter is dan de groep die aan het werk is.

Wel is de verwachting dat het aantal jongeren zonder dagbesteding (vooral in 2020) iets zal toenemen. Dit heeft meer te maken met het tijdstip van het jaar. Sommige jongeren willen nog afwachten hoe het verder gaat met hun werk wanneer "alles straks achter de rug is". Dit kan er dus mogelijk voor zorgen dat jongeren te laat beseffen dat ze hun werk kwijt zijn en dat zij misschien wel terug naar school willen. De aanmeldperiode op scholen is verlengd, maar het is de vraag of jongeren op tijd besluiten weer terug te gaan naar school. Deze jongeren zullen bij "geen dagbesteding" ondergebracht zijn. Ook vermoeden we dat een aantal van deze jongeren in de bijstand terecht zal komen.

Ten aanzien van de groep "geen uitstroom, geen contact" is de verwachting dat die stabiel blijft of niet groter zal worden. We gaan met onze tijd mee en hebben nieuwe technologie ingezet, zodat jongeren digitaal kunnen reageren op de brief die we hen versturen. We hopen hiermee de groep waar we geen contact mee krijgen in ieder geval niet groter te laten worden.

Afhankelijk van het verdere verloop van deze coronacrisis is het mogelijk om een voorspelling voor verder in de toekomst te doen. Op dit moment voelt dat nog teveel als gissen, omdat we nog niet voldoende weten waar dit naartoe gaat. Van belang hiervoor is inzicht in welke sectoren jongeren wel/niet de kans hebben om aan het werk te gaan en hoe het met de aanmeldingen voor scholen in 2020 verder verloopt.

2. HOE GAAN WE HET DOEN?

Overzicht programma in hoofdlijnen

1. Team Overstap

Doelbereik:

Begeleiding bij (vragen op gebied van) overstap vo/mbo, van mbo naar werk, van thuis naar school (jongere zonder schoolinschrijving) en van thuis naar werk, al dan niet gecombineerd met ondersteuningstrajecten.

Waarom een team Overstap?

De afgelopen jaren hebben verschillende projecten, programmaliijnen zich bezig gehouden met een overstap. Het is gebleken dat veel jongeren behoefte hebben aan persoonlijke ondersteuning of begeleiding en dat scholen en instanties gebaat zijn bij kennisoverdracht. Die persoonlijke benadering moet beschikbaar zijn voor jongeren gedurende een langere tijd en liefst ook als het goed gaat, zodat jongeren een aanspreekpunt hebben en geen drempel ervaren als ze ondersteuning nodig hebben. De bedoeling van team Overstap is om alle opgedane kennis en ervaring te bundelen en zo voor jongeren een stevig netwerk te vormen. Dus behouden wat werkt, in een strakker jasje.

Doelstelling:

Alle jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie die een overstap maken van onderwijs naar onderwijs, van onderwijs naar werk, of van thuiszitten (zonder schoolinschrijving) naar onderwijs of werk, al dan niet gecombineerd met een ondersteuningstraject, zijn in beeld bij onderwijs en gemeenten en kunnen aanspraak maken op ondersteuning bij de overstap. De aangewezen persoon voor begeleiding zoeken we, bij jongeren met een schoolinschrijving, in eerste instantie op de school: een decaan, een overstapcoach. In andere gevallen wordt gekeken wie de jongere het beste kan begeleiden: de oude school (in het kader van nazorg van bijvoorbeeld praktijkonderwijs en speciaal onderwijs) of vanuit het team Overstap. De algemene monitoring van de overstap vo-mbo (Sluitende Keten) is onderdeel van deze programmaliijn. Er zijn ambassadeurs aangesteld die scholen ondersteunen bij deze specifieke overstap.

Product

Behalve de begeleiding van de individuele jongeren bij (voor, tijdens en mogelijk ook na) een overstap en de monitoring van het programma wordt bij de programmaleider een opdracht neergelegd om een routekaart te ontwikkelen voor de overstap. De ambitie is om voor elke overstap een routekaart te ontwikkelen, het uitgangspunt is die van onderwijs naar arbeid. De routekaart moet een hulpmiddel zijn voor iedereen die betrokken is bij een overstap. De programmaleider rapporteert aan de PMG.

Streefdoel 2021:

42% van de oud-vsv'-ers is een jaar na dato weer ingestroomd in een traject van werk/opleiding

2. Team Overbelasten

Doelbereik:

Begeleiding bij complexe vragen op meerdere leefgebieden

Waarom een plusvoorziening op het mbo?

Het is gebleken dat jongeren in een kwetsbare positie vaak jongeren zijn die te kampen hebben met problemen op diverse gebieden. Ook ontbreekt vaak een ondersteunend netwerk. Dit leidt ertoe dat jongeren wegblijven van school, wat kan leiden tot uitval, terwijl school voor veel jongeren toch ook een plek van rust en structuur is. Om hen voor het onderwijs te behouden is voor sommige jongeren meer nodig dan alleen het onderwijsaanbod: de ondersteuningsstructuur van de plusvoorzieningen is erop gericht om jongeren binnen de schoolstructuur vast te houden en tegelijkertijd ruimte en tijd te bieden om aan oplossingen voor belemmeringen te werken. Met de plusvoorzieningen die al gerealiseerd zijn de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat een vast (aanspreek)punt op school, met beschikbare begeleiding en ondersteuning, voor veel jongeren het verschil maakt tussen op school blijven of uitvallen. De uitdaging voor het nieuwe programma is om meer samenhang, verbinding tussen de plusvoorzieningen onderling te krijgen. De kwaliteitsagenda's van de ROC's bieden bovendien aanknopingspunten om het beleid voor jongeren in kwetsbare positie hier op af te stemmen, zodat voor alle jongeren in de regio voor wie dat nodig is, een sluitend netwerk gevormd wordt.

Doelstelling: meer jongeren die kampen met multi-problematiek op school (mbo) houden

Jongeren kampen soms met diverse (complexe) problemen op verschillende leefgebieden. Die problemen kunnen een ernstige belemmering vormen voor hun onderwijsleerproces en leiden tot verzuim en zelfs uitval. Om deze jongeren te ondersteunen is het van belang om in een vroeg stadium knelpunten en hulpvragen te signaleren en te adresseren. De school speelt hierbij een belangrijke rol. Met het inrichten van de plusvoorziening wordt getracht de jongeren op school te houden en hen daar een houvast te bieden, terwijl tegelijkertijd gezocht wordt naar een manier om ervoor te zorgen dat de jongere weer 'back on track' komt, zowel op school als op andere leefgebieden.

Product:

Opdracht: maak samenwerking zichtbaar en structureel (vanuit oogpunt doelgroep) bijv. op het gebied van instroom, doorstroom, uitstroom, nazorg, aanbod opleidingen en verbinding arbeidsmarkt (bijvoorbeeld het ontwerpen van een routekaart, infokaart voor docenten).

Streefdoel 2021-2022 10% minder uitval

Op basis van de gegevens 2018-2019:

Landelijk vsv-percentage: 2,01% (weer lichte stijging tov vorig jaar)

Regio: 2,03% (2017-2018: 2,09%): in onze regio is het % licht gedaald.

Zoals altijd is de uitval op het mbo hoger dan op het vo (resp. 5,73% vs 0,53%, voorlopige cijfers 2018-2019).

Hieronder de landelijke streefcijfers 2020

Niveau 1	26,2%
Niveau 2	8,45%
Niveau 3	3,1%
Niveau 4	2,55%

Elk jaar wordt er een analyse van de vsv-cijfers in onze regio gemaakt. Deze analyse is niet voor de zomer gereed, maar kan wel worden gebruikt als sturingsinstrument voor het programma vsv in de komende periode.

3. Team Verzuim

Doelbereik:

Vragen met betrekking tot ernstige en/ of dreigende onderbrekingen schoolloopbaan op het vo en vso, preventie van thuiszitters op het vo en verzuim van jongeren van 18 jaar en ouder (tot 23) op het mbo.

Waarom een team Verzuim?

Als men naar de cijfers kijkt, zien we dat de grootste uitval rond 17 en 18 jaar zit en dat de meeste meldingen van het mbo komen. Waarom dan toch de inzet op het vo? Problemen en kansen ontstaan meestal niet pas op het mbo, maar manifesteren zich al eerder. Op het basis- en voortgezet onderwijs dus. In het licht van het programma hebben we de focus dan ook bij deze programmalijn op de inzet in het vo en op de doorlopende lijn 18-/18+. Van deze lijn kan een sterk preventieve werking uitgaan: algemeen, door de aandacht die er is voor verzuim en het beleid hierop bij scholen en het RBL, maar ook individueel, door de inzet van persoonlijke ondersteuning. Door vroegtijdig op bijvoorbeeld ziekteverzuim in te springen, kan erger voorkomen worden en blijft het contact met school gewaarborgd als een leerling toch thuis komt te zitten. Outreachend werken, langdurig beschikbaar zijn en buiten het kader van school kunnen werken zijn daarbij belangrijke positieve factoren. Dit is de afgelopen periode met succes ingezet door het RBL en de verzuimcoaches: met hun inzet worden op deze manier jaarlijks tientallen jongeren behoed voor (definitieve) uitval. De uitdaging zit niet zozeer in een nieuwe werkwijze, maar om ook hier meer de verbinding aan te gaan met elkaar en als netwerkpartner te fungeren. Een en een wordt drie. Niet achter elkaar, maar naast elkaar werken. Zo kan ook het convenant sluitende aanpak benut worden in de ondersteuning van jongeren en ouders.

Doelstellingen

- Begeleiding bij multi-problematiek in het v(s)o: minder uitval van jongeren
- Doorgaande lijn 18-/18+ ten aanzien van verzuim: minder uitval van jongeren
- Begeleiding bij thuiszitters: terugleiding naar school/ passende ondersteuning: minder jongeren thuis, het thuiszitten zo kort mogelijk (maximaal drie maanden).

Jongeren vallen meestal niet van de ene op de andere dag uit. Een voorbode van mogelijk definitieve uitval of langdurig thuiszitten is (ziekte)verzuim. Verzuim is een signaal. Uitgaande van preventie en tijdige insteek is het van belang dat school alert is op al het verzuim. Hier ligt in eerste instantie een taak voor school. Als het school of opleiding niet lukt om jongeren, al dan niet met ondersteuning, weer regelmatig, zonder verzuim, op school te krijgen, is het van belang om snel gericht te handelen. Als er sprake is van vermoedelijk ongeoorloofd verzuim, is contact met het RBL geboden. Daar waar het verzuim wat minder duidelijk is, of zorgelijk, maar niet ongeoorloofd, kan team Verzuim ingeroepen worden. Ook bij de eerste signalen van verzuim kan er vanuit team Verzuim een begeleider (coach) ingezet worden. Een outreachende werkwijze (huisbezoeken bijvoorbeeld) is daarbij van belang en vult aan waar school niet voor toegerust is. Dit vereist ook gedegen samenwerking en afstemming met alle partijen die hiermee te maken hebben: team verzuim bestaat uit pro-actieve outreachende, communicatief sterke coaches, inzetbaar op de hele doelgroep, in afstemming met bijvoorbeeld onderwijs, RBL en eventuele andere betrokken (zorg)partners. Het team neemt geen taken van andere partners over. Het is dan ook van belang om te weten wanneer op- of afschaling aan de orde is en overdracht naar partners. Hier ligt ook een belangrijke monitorende taak voor de programmaleider. Omdat het hier gaat om jongeren met schoolinschrijving, is het van belang dat school hier steeds de verbinding houdt met de jongere, ongeacht verdere inzet van hulpverlening.

Product

Het definitieve product laten we bij de coördinator en het team. Wij denken aan bijvoorbeeld: de inrichting van een (regionale) thuiszitterstafel/ doorbraakteam/ regionaal verzuimprotocol.

Streefdoel: geen jeugdige langer dan drie maanden thuis . Deze doelstelling is overeenkomstig de afspraken in het convenant Sluitende aanpak onderwijs-jeugdhulp, maar is geen verplichting vanuit het programma van OCW.

Inzet middelen

Door het ministerie worden rijksmiddelen toegekend voor de periode van 2021 tot en met 2024. Voor onze regio is op jaarbasis ongeveer één miljoen euro beschikbaar. De begroting voor de programma-periode is onderdeel van de subsidie-aanvraag.

Proces

Aanvraag en contactschool

Dit programma wordt samengesteld door de Programma Management Groep (PMG) met daarin vertegenwoordigd zowel onderwijs (LRA), gemeente (RMC) als de accountmanager van OCW. De definitieve programma-aanvraag wordt vastgesteld door het regionaal bestuurlijk overleg met daarin vertegenwoordigd de wethouders onderwijs en het Dagelijks Bestuur van de Lerende regio Arnhem (DB-LRA). Rijn IJssel is sinds 2012 contactschool en daarmee verantwoordelijk voor het tijdig indienen van de aanvraag, de correspondentie over de eventuele wijzigingen en de financiële verantwoording. Elk jaar wordt er een regionale vsv-analyse gemaakt, die als monitoring- en sturingsinformatie gebruikt kan worden.

Gebruikte afkortingen

BBL	Beroepsbegeleidende leerweg
BOL	Beroepsopleidende leerweg
ISK	Internationale Schakelklas
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
OCW	(ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PMG	Programmamanagementgroep
RBL	Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie
SBB	Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
V(S)O	Voortgezet (Speciaal) Onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaten/ verlaters
WSP	Werkgeversservicepunt

RMC-gemeenten van de regio Arnhem
Scholen aangesloten bij de Lerende
Regio Arnhem en omstreken

Juli 2020